

ÖĞRETMEN ADAYLARININ İLETİŞİM BECERİLERİ İLE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ (SAKARYA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)*

THE RELATIONSHIP BETWEEN CANDIDATE TEACHERS' COMMUNICATION SKILLS AND THEIR ATTITUDES TOWARDS TEACHING PROFESSION (SAKARYA UNIVERSITY SAMPLE)

Hilal İlknur TUNÇELİ**

Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sakarya/Türkiye

Özet

Bu araştırmanın amacı okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın modeli ilişkisel tarama modelidir. Araştırmanın çalışma grubunu 2011-2012 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 180 birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının iletişim becerilerini ölçmek için Ersanlı ve Balcı (1998) tarafından geliştirilen Öğretmen İletişim Becerileri Ölçeği ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ölçmek için Şaban (2006) tarafından geliştirilen Öğretmenlik Meslek Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının cinsiyet ve sınıf değişkenlerinin iletişim becerileri ve mesleğe yönelik tutumları üzerinde anlamlı fark yaratmadığı saptanmıştır. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun alt boyutlarından değer alt boyutu ile öğretmen adaylarının iletişim becerileri arasında düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: İletişim becerileri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, öğretmen adayları.

Abstract

The aim of this study is to examine the relationship between preschool teacher candidates' communication skills and attitudes towards the teaching profession. In Sakarya University Preschool Education Department students constitute the study population. A total of 180 first and fourth grade students consist of research sample. Teachers Communication Skills Inventory developed by Ersanlı&Balcı (1998) and Teaching Professional Attitude Scale developed by Şaban (2006) were used as data collection tools. As a result of research both candidate teachers' communication skills and their attitudes towards teaching profession were not differed significantly by gender and grade variables. It was also determined that there is a significant and positive correlation between candidate teachers' communication skills and value sub-dimension of the scale.

Keywords: Communication skills, attitudes towards teaching profession, candidate teachers.

* Bu çalışma 12-15 Eylül 2012 tarihleri arasında Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi tarafından düzenlenen "3. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi"nde sunulan sözlü bildirinin geliştirilmiş şeklidir.

** Yazar: hiltun@gmail.com

Giriş

Eğitim sistemlerinin en önemli amacı; o ülkenin ihtiyaç duyduğu/duyacağı kaliteli insan gücü ihtiyacını karşılamak ve vatandaşlarına yurttaşlık bilincini kazandırmaktır. Bu amacı gerçekleştirebilmek için eğitim sistemini istenilen insan modeline uygun düzenlemek gerekmektedir (Karagözoğlu, 2003).

Öğretmenlerin eğitim sisteminde ve bu sistemin işleyişinde ki rolü bu denli önemliken mesleğine karşı olumlu tutum sergileyen öğretmenlerin yetiştirilmesi de büyük önem arz etmektedir. Öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumun gelişebilmesi içinde öncelikle mesleğe karşı sevgi ve istek duyulması gerekmektedir. Bu durumu Doğan ve Çoban (2009) tarafından “Öğretmen adaylarının aldıkları eğitimin sonucunda, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanda mesleğe uygun davranış değişikliği meydana getirmeleri beklenmektedir. Adayların, sahip olacakları etkili öğretmenlik nitelikleri içerisinde neyi ve nasıl öğreteceklerini bilmelerinin yanı sıra ne zaman öğretecekleri gibi stratejik bilgileri de bilmeleri gereklidir. Diğer taraftan, öğretmenlik mesleğinde başarı gösterebilmek için yalnızca bilişsel alanda gelişim yeterli olmamakta, bu mesleği sevgi ve istekle yapmak da büyük önem taşımaktadır” şeklinde ifade edilmiştir.

Türkiye’de 1996 yılı itibariyle Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırma sürecine girilmiş ve öğretmen yetiştirme konusunda başta program olmak üzere önemli yenilikler yapılmıştır. Yapılan bu değişiklik ve güncelleme süreci sonunda öğretmenlik mesleğine yönelik ilgilinin arttığı ve öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu yapılan araştırmalarda da görülmüştür (Bedel, 2008; Kaya ve Büyükkasap, 2005; Üstün, Erkan ve Akman, 2004).

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğe yönelik olumlu tutum göstermelerinin yanı sıra öğretmenlik için gereken yeterliliklere de sahip olması gerekmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının kişilik özellikleri, akademik becerileri ve ilgileri de öğretmen niteliği üzerinde etkili olduğu yapılan araştırmalarda da görülmüştür (Erdem, Gezer ve Çokadar, 2005; Memişoğlu, 2006).

Özellikle okul öncesi ve özel eğitimde öğretmenin sahip olduğu niteliklerle birlikte mesleğe yönelik tutumu ve kişilik özellikleri daha fazla önem kazanmaktadır. Okul öncesi öğretmenin, çocuğun ilk öğretmeni olmasının yanında gelecek yaşamını etkileyen insanlar arasında ilk sıralarda yer alması çocuğun eğitimindeki önemini daha da arttırmaktadır. Yaşça küçük, okuma yazma gibi becerileri henüz kazanmamış olan okul öncesi dönem çocuğu ile anlaşabilmek, ona bilgi ve becerileri kazandırabilmek ve bu süreçte velilerle, okul personeli ve idarecileri ile sağlıklı ilişkiler yürütebilmesi için öğretmenin iletişim becerilerinin gelişmiş olması gerekmektedir (Köksal Akyol ve Koçer Çiftçi, 2005; Poyraz ve Dere, 2001).

Ryan (1979) göre, mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin, hizmet öncesi eğitimlerinde, ölçütlerin yetersizliği ve ölçütler düzeyinde eğitim almamaları öğretmen olduklarında pek çok sorunla karşılaşmalarına neden olmaktadır. Öğretmenlerin buna benzer sorunlarla baş edebilmelerinde, algılama biçimlerinin, performanslarını etkileyen bireysel farklılıklarının ve kişilik özelliklerinin önemi büyüktür (Akt.: Güçlü, 1996). Buna göre, öğrenme-öğretme ortamlarının genel olarak bir iletişim ortamı olduğu ve öğretmenlerin, öğrencilerinin dışında okul ve çevre ile iletişimin mesleki davranışlarını etkilediği düşünülürse, öğretmenlerin iletişim becerilerinin, mesleki sorunları çözmede ve başarılı olmada etkili olacağı düşünülebilir (Baykara Pehlivan, 2005).

Hem iletişim becerileri yüksek hem de mesleğine karşı olumlu tutum sergileyen öğretmenler yetiştirilmesi onların yetiştireceği nesillerin nitelikli bireyler olarak ülkelerinin kalkınmasına katkıları olduğundan öğretmen yetiştiren kurumların eğitim programlarının etkililiği sıklıkla değerlendirilmeli ve sıklıkla güncellenmelidir.

Bu bilgilerden hareketle bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaca dayalı olarak araştırmanın alt problemleri şöyle belirlenmiştir:

1. Okul öncesi öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları ve iletişim becerileri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
2. Okul öncesi öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları ve iletişim becerileri okudukları sınıfa göre farklılaşmakta mıdır?
3. Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile iletişim beceri düzeyleri arasında ilişki var mıdır?
4. Okul öncesi öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın modeli ilişkisel tarama modelidir. Tarama modeli araştırmalar, geçmişte ve halen var olan bir durumun var olduğu şekilde betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır (Karasar, 2012).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2011-2012 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı'nda eğitim gören 420 oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu belirlenirken öğretmen adaylarının aldıkları eğitim-öğretim süresince değişimlerini daha net belirleyebilmek adına birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri çalışmaya dahil edilmiştir. Lisans eğitimleri boyunca birinci sınıfta temel dersler alan ve öğretmenlik mesleğine yönelik henüz deneyim ve bilgi birikimi edinmemiş öğretmen adayları ile son sınıfta dört yıllık lisans eğitimi boyunca gerek uygulama ağırlıklı alan dersleri, gerekse katıldıkları stajlar sonucunda mesleğe yönelik deneyim, bilgi ve beceri sahibi olmaları beklenen öğretmen adaylarının çalışmaya dahil edilmesinin nedeni ise mesleğe yönelik tutum açısından en net değişimin-farkın görüleceği gruplar olduğu düşüncesidir.

Bu nedenle araştırmanın çalışma grubunu 2011-2012 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 180 birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının 39'u (%22) erkek, 141'i (%78) kız ve 94'ü (%52) 1. Sınıf ve 86'sı (% 48) 4. Sınıf olmak üzere toplam 180 kişiden oluşmaktadır. Okul Öncesi Eğitimi lisans programlarını tercih eden erkek öğrenci sayısının azlığı nedeniyle örneklemin büyük kısmını (%78) kız öğrencilerden oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Öğretmen adaylarının iletişim becerilerini değerlendirmek amacıyla Ersanlı ve Balcı tarafından (1998) geliştirilen ve Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0.72 olarak bulunan "Öğretmen İletişim Becerileri Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek 45 likert tipi maddeden oluşmaktadır. Öğretmen İletişim Becerileri Ölçeği üç alt boyut içermektedir (bilişsel, duygusal ve davranışsal boyut). Ölçekten alınan puanlar öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin yeterlilik düzeyini belirlemektedir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları incelemek amacıyla Çetin (2006) tarafından geliştirilen ve Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0.96 olarak bulunan "Öğretmen Mesleki Tutum Ölçeği" kullanılmıştır". Ölçek 5'li likert tipi olarak hazırlanmış ve 15'i olumsuz, 20'si olumlu olmak üzere toplamda 35 maddeden oluşmaktadır. Ölçek üç alt boyuttan oluşmaktadır (Sevgi, Değer ve Uyum). Yüksek puanlar olumlu tutum, düşük puanlar ise olumsuz tutumu göstermektedir. Ayrıca çalışma grubunun kişisel bilgilerini toplamak amacıyla araştırmacı tarafından demografik bilgiler formu hazırlanmış ve ölçeklerle birlikte uygulanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Nicel Verilerin analizi SPSS 16.0 paket programı kullanılarak ikili karşılaştırmalar için t-test, ve her iki ölçek arasındaki etkiyi belirlemek için Pearson Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Araştırmada Öğretmenlik Meslek Tutum Ölçeğinden elde edilen puanlar ve İletişim Becerileri Ölçeğinden elde edilen puanlar ile değişkenler arasındaki ilişki incelenirken ilişkisiz örneklem T-Testi kullanılmıştır. Bağımlı değişkene ilişkin ölçümlerin dağılımı her iki grupta da normal ise ilişkisiz örneklem için t-testi, iki ilişkisiz örneklem ortalamaları arasındaki farkın manidar olup olmadığını test etmek için kullanılır.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, araştırma sonuçlarına ilişkin elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş ve değerlendirilmiştir.

Tablo 1.
Örnekleme Oluşturan Öğretmen Adaylarının Cinsiyet ve Sınıf Değişkenine Göre Öğretmenlik Meslek Tutumu Ölçeğinden Elde Ettikleri Puanlara İlişkin T-Testi Sonuçları

		N	\bar{X}	SS	sd	t	p
Cinsiyet	Erkek	39	128.26	27.890	178	1.48	.140
	Kız	141	135.03	24.509			
Sınıf	1. Sınıf	94	135.46	25.002	178	1.049	.295
	4. Sınıf	86	131.49	25.716			

$p \leq 0.05$

Tablo 1.'de örnekleme oluşturan öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre Öğretmenlik Meslek Tutumu Ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasındaki ilişki t-testi ile analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarının Öğretmenlik Meslek Tutumu Ölçeği puanları ile cinsiyetleri arasındaki fark bağımsız t-teste göre anlamlı bulunmamıştır ($t= 1.48, p>0.05$). Aynı şekilde öğretmen adaylarının sınıf değişkenine göre Öğretmenlik Meslek Tutumu Ölçeğinden elde ettiği puanlar arasındaki fark t-teste göre anlamlı bulunmamıştır ($t=1.049, p>0.05$).

Tablo 2.
Örnekleme Oluşturan Öğretmen Adaylarının Cinsiyet ve Sınıf Değişkenine Göre İletişim Becerileri Ölçeğinden Elde Ettikleri Puanlara İlişkin T-Testi Sonuçları

		N	\bar{X}	SS	sd	t	p
Cinsiyet	Erkek	39	169.54	12.703	178	.235	.815
	Kız	141	170.10	13.338			
Sınıf	1. Sınıf	94	169.82	13.297	178	.168	.866
	4. Sınıf	86	170.12	13.105			

$p \leq 0.05$

Tablo 2'de örnekleme oluşturan öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre İletişim Becerileri Ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasındaki ilişki t-Testi ile analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarının İletişim Becerileri Ölçeği puanları ile cinsiyetleri arasındaki fark t-teste göre anlamlı bulunmamıştır ($T= .235, p>0.05$). Öğretmen adaylarının sınıf değişkenine göre İletişim Beceri Ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasındaki fark t-teste göre anlamlı bulunmamıştır ($t=.168 p>0.05$).

Tablo 3.

Örnekleme Oluşturan Öğretmen Adaylarının İletişim Becerileri ile Öğretmenlik Meslek Tutumları Arasındaki İlişkiye ait Pearson Korelasyon Analizi

	n	İletişim Becerileri	
		Pearson Korelasyonu katsayısı (r)	p
Öğretmenlik Meslek Tutumu	180	.039	.601
Sevgi	180	.004	.958
Değer	180	.188*	.011*
Uyum	180	.052	.485

$p \leq 0.05$

Tablo 3 incelendiğinde örnekleme oluşturan öğretmen adaylarının İletişim Becerileri ile Öğretmenlik Meslek Tutumları arasındaki anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Öğretmenlik tutumunun alt boyutlarından değer alt boyutu ile iletişim becerileri arasında pozitif yönlü düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=.188$ $p<0.05$). Bir başka deyişle, öğretmen adaylarının iletişim beceri düzeyleri yükseldikçe öğretmenlik mesleğine verilen değer artmakta iken, iletişim beceri düzeyleri düştükçe öğretmenlik mesleğine verilen değer de artmaktadır. Doğrusal bir ilişki söz konusudur.

Tablo 4.

Ölçeklerden Alınan Puanların Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

		n	Min.	Max.	Ortalama	ss
Öğretmenlik	Sevgi	180	38	110	133.56	18.505
Mesleğine Yönelik	Değer	180	20	35	30.91	3.381
Tutum	Uyum	180	5	25	18.027	4.846
	Tutum Toplam Puan	180	74	175	133.56	25.353
İletişim Becerileri (İB)	Zihinsel	180	45	75	59.5	5.63
	Duygusal	180	43	69	53.07	5.32
	Davranışsal	180	45	68	57.4	5.46
	İB Toplam Puan	180	145	198	169.98	13.17

Tablo 4'te yer alan betimsel istatistikler incelendiğinden öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinden alınabilecek en düşük puan 35, en yüksek puan 175 olup, 92-119 puan aralığının üstü olumlu, altı olumsuz, 92-119 aralığı ise nötr tutum olarak değerlendirilmektedir. Örnekleme oluşturan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu olduğu söylenebilir. İletişim Becerileri Ölçeğinden alınabilecek en düşük puan 45, en yüksek puan 225 olduğu düşünüldüğünde; örnekleme oluşturan öğretmen adaylarının iletişim becerileri düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir. Alt boyutlardan alınabilecek en düşük puan 15, en yüksek puan 75 olduğu düşünüldüğünde iletişim becerileri düzeylerinin alt boyutlar bazında da yüksek olduğu söylenebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Tablo 1'de görüldüğü gibi cinsiyet ve sınıf değişkeninin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerinde anlamlı fark yaratmadığı bulunmuştur. Konuyla ilgili araştırmalarda öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile cinsiyet ve sınıf değişkeni arasındaki ilişki incelenmekte ve bazı araştırma sonuçları bu araştırmanın sonuçları (Başbay, Ünver ve Bümen, 2009; Bulut, 2009; Gömlüksiz, Oral ve Bulut, 2006; Özder, Konedralı ve Zeki, 2010) ile örtüşürken, bazı araştırma sonuçlarının (Doğan ve Çoban, 2009; Durmuşoğlu ve ark.i,2009; Kızıltaş, Halmatov ve Sarıçam, 2012; Pehlivan 2004;Üstüner ve Ark. 2009; Terzi ve Tezci, 2007) ise çeliştiği görülmektedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde de cinsiyetin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum üzerinden net olarak bir

fark yarattığı ya da yaratmadığı konusunda genellemeye gidilemediği görülmektedir. Okul öncesi öğretmenliği alanı için özellikle kız öğretmen adaylarının erkeklere oranla daha olumlu tutum sergilemeleri beklenirken cinsiyet değişkeni bakımından anlamlı bir fark çıkmamasının nedeni okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması, güçlendirilmesi gibi çalışmalar yoluyla bu alanın sadece bayanlara ait bir öğretmenlik dalı olmadığına dair farkındalık yaratılmış olması ve her geçen sene okul öncesi öğretmeni olmayı isteyerek kayıt yaptıran erkek öğrenci sayısının artmasıyla ilişkili olduğu düşünülebilir. Sınıf değişkeni açısından fark çıkmaması, kız meslek liseleri ve önlisans çocuk gelişimi programlarından gelen öğrenci sayısının fazla olması ve buna bağlı olarak birinci sınıf olmalarına rağmen mesleğe dair bilgi ve deneyim birikimlerinin olması ile ilişkilendirilebilir.

Tablo 2 incelendiğinde cinsiyet ve sınıf değişkeninin öğretmen adaylarının iletişim becerileri üzerinde anlamlı fark yaratmadığı bulunmuştur. Çiftçi ve Taşkaya (2010), Tümkaya (2011), Pehlivan (2008) tarafından yapılan araştırmalarda cinsiyet değişkeninin öğretmen adaylarının iletişim becerileri üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığı bulunmuştur. Sınıf değişkeni açısından yapılan araştırmalar incelendiğinde Yeşil (2010), Dilekmen, Başçı ve Bektaş (2008) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarında bu sonuç ile paralellik gösterirken Çetinkaya (2011), Arı ve Tepeli (2011)'in yaptıkları çalışma ile çeliştiği görülmektedir.

Anılan araştırma sonuçlarına bağlı olarak sınıf ve cinsiyet değişkeni açısından da bir genellemeye gidilememektedir. Özellikle sınıf değişkeni konusunda üniversitede belli bir sürede eğitim alan, özellikle de alanı dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerine ilişkin olan öğrencilerde son sınıfa geldiğinde daha olumlu bir yaklaşım beklenmektedir. Bu nedenle özellikle dördüncü sınıfa devam eden öğretmen adaylarının iletişime yönelik algılarının ayrıntılı bir biçimde incelenerek durumun neden kaynaklandığının ortaya konması gerekmektedir.

Tablo 3' te öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiye ait bulgular incelendiğinde öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun alt boyutlarından 'değer' alt boyutu ile iletişim becerileri arasında düşük düzeyde pozitif bir ilişki bulunduğu görülmektedir. Yeşil (2010) tarafından yapılan araştırmada öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve 'sevgi' alt boyutu arasında pozitif yönde güçlü bir ilişki bulunmuşken bu araştırmada öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında ilişki bulunmamış sadece 'değer' alt boyutu ile iletişim becerileri arasında pozitif yönde düşük bir ilişki bulunmuştur. Tümkaya (2011) tarafından yapılan araştırmada da öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve iletişim becerileri arasında bu araştırmayla birlikte yapılan diğer araştırmalar da incelendiğinde bir ilişki olduğu görülmekte ancak iletişim becerileri ile farklı alt boyutlar arasında ilişki bulunmasına neden olarak örneklem ve bireysel farklılıkların etkili olduğu söylenebilir.

Bu araştırmanın sonuçları ile belli noktalarda paralellik gösteren araştırma sonuçları birlikte incelendiğinde iletişim becerisinin insanlarla birebir etkileşim içinde olunan mesleklerde özellikle de öğretmenlik mesleğinde önemli bir rolü olduğu söylenebilir. Bu beceriye sahip olan öğretmen adaylarının kendilerine daha çok güvenmeleri, daha girişken, daha sosyal ve etkileşime açık olmaları sayesinde mesleğe yönelik tutumlarının da olumlu bir şekilde etkilendiği söylenebilir.

Ayrıca öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinin çağın gereksinimlerine göre yeniden yapılanmaları sürecinden itibaren öğretmenlik mesleğine verilen değerin arttığı, Türkiye'de meslek seçimi yapacak gençler açısından diğer meslek gruplarına göre daha özendirici olduğu da söylenebilir. Bu noktadan hareketle okul öncesi öğretmenliğine karşı daha olumlu tutum sergileyen bunun yanında iletişim becerileri de güçlü öğretmenler yetiştirmek için özellikle birinci sınıftan itibaren öğretmen adaylarının gerek iletişim becerileri, gerekse mesleğe yönelik tutumlarının kendilerini ve mesleği tanıtıcı özel eğitim programları ve etkinlikler oluşturularak artırılması ve desteklenmesi gerekmektedir. Eğitim-öğretim

sürecinin gerçekleştiği yaş grubu bakımından diğer öğretmenlik branşlarına göre kişilik özelliklerinin daha da önem kazandığı Okul Öncesi Öğretmenliğinde, öğretmen adaylarının mesleki anlamda yeterlilik kazanmasının yanı sıra kişilik özellikleri bakımından ve de özellikle okuma yazma bilmeyen, hayatı henüz tanımaya başlayan 3-6 yaş grubu çocuklarla anlaşabilmesi, onlara faydalı olabilmesi için iletişim becerileri bakımından desteklenmeli ve gelişmelerine fırsat verilmesi gerektiği söylenebilir.

Kaynakça

- Başbay, M., Ünver, G. ve Bümen, N. T. (2009) Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları: boylamsal bir çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 59, 345-366.
- Bedel, E.F. (2008). okulöncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve bazı kişilik özellikleri arasındaki ilişkiler. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 4 (1), 31-48.
- Bulut, İ. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi (Dicle ve Fırat Üniversitesi Örneği), *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*. 14, 13-24.
- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi (Geçerlik ve güvenirlik çalışması). *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 28-37.
- Çetinkaya, Z. (2011). Türkçe öğretmen adaylarının iletişim becerilerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. Cilt. 19, No. 2. 567-576.
- Çiftçi, S. ve Taşkaya, S.M. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlik ve iletişim becerileri arasındaki ilişki. 9. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*. 509-512, 20 -22 Mayıs 2010 Elazığ.
- Dilekmen, M., Başçı, Z. ve Bektaş, F. (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin iletişim becerileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 223-231.
- Doğan, T, Çoban, A. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*. Cilt 34, Sayı 153.
- Durmuşoğlu, M. C., Yanık, C. ve Akkoyunlu, B. (2009) Türk ve Azeri öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 36, 76-86.
- Erdem, A.R., Gezer, K. ve Çokadar, H. (2005). Ortaöğretim fen-matematik ve sosyal alanlar öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. 14. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Bildiri Kitabı, 471-477. Denizli.
- Ersanlı K.& Balcı, S. (1998). İletişim becerileri envanterinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk PDR (Psikolojik Danışma Ve Rehberlik) Dergisi*. Eylül, 10; 7-12.
- Gömlüksiz, M. N., Oral, B. ve Bulut, İ. (2006) Ortaöğretime nitelikli öğretmen yetiştirmede tezsiz yüksek lisans uygulaması. *Orta Öğretimde Yeniden Yapılanma Sempozyumu 20-22 Aralık 2004 Bildiriler Kitabı* içinde 545-551, Ankara: MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Güçlü, N. (1996). Mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin problemleri: Mesleki sosyalleşmelerini etkileyen yapısal ve kişisel öğeler. *Sempozyum'96: Modern Öğretmen Yetiştirmede Gelişme ve İlerlemeler*. 566-581.
- Kaya, A., Büyükkasap, E. (2005). Fizik öğretmenliği programı öğrencilerinin profilleri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve endişeleri: Erzurum örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(2), 367-380.
- Karagözoğlu, G. (2003). Eğitim Sistemimizde öğretmen yetiştirme politikamıza genel bir bakış, *Eğitimde Yansımalar: VII Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*, Cumhuriyet Üniversitesi Kültür Merkezi, 10-12.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Kızıldaş, E., Halmatov, M. Ve Sarıçam, H. (2012). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 173-189.
- Köksal Akyol, A. ve Koçer Çiftçi, H. (2005). Okul öncesi öğretmen adaylarının empatik beceri düzeylerinin belirlenmesi [The determination of the empathy skills of early childhood teacher candidate]. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 21, 13-23.
- Memişoğlu, S. P. (2006) Nasıl bir öğretmen. *Orta Öğretime Yeniden Yapılanma Sempozyumu 20-22 Aralık 2004 Bildiriler Kitabı* içinde 334-338, Ankara: MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Özder, Konedra ve Zeki (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. Cilt 16 (2), 253-275.
- Pehlivan, Baykara, K. (2004) Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve okul tutumları arasındaki ilişki. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14, 211-218.
- Pehlivan Baykara, K. (2005). Öğretmen Adaylarının İletişim Becerisi Algıları Üzerine Bir Çalışma. *İlköğretim Online Dergisi*. 4 (2). 2005. 17-23.
- Pehlivan Baykara, K. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 151-168.
- Poyraz, H. & Dere, H. (2001). *Okul öncesi eğitiminin ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tepeli, K., Arı, R. (2011). Okul öncesi eğitim öğretmeni ve öğretmen adaylarının iletişim ve sosyal becerilerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26, 385-394.
- Terzi, A. R. ve Tezci E. (2007) Necatibey Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52, 593-614.
- Tümkaya, S. (2011). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin iletişim becerileri ile öğretmenlik tutumlarının incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20 (2), 49-62.
- Üstün, E., Erkan, S. ve Akman, B. (2004). Türkiye'de okulöncesi öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Bilimler Dergisi*, 10, 129-136.
- Üstüner, M., Demirtaş, H. ve Cömert, M. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Örneği). *Eğitim ve Bilim*, 34 (151), 140-155.
- Yeşil, H. (2010). The relationship between candidate teachers' communication skills and their attitudes towards teaching profession. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9, 919-922.